

Sadržaj

Uvod

Jevanđelje po Mariji

Himna mudrosti

Božija reč ženama i kroz žene

Jelisaveta i Marija

Jelisaveta

Marija

Marija i Jelisaveta

Rođenje Jelisavetinog deteta

Marijino dete

Rođenje Marijinog deteta

Imenovanje Marijinog deteta

Isusa predstavljaju u hramu

Anino svedočenje

Simeonovo svedočenje

***Poseta mudraca
Bekstvo u Egipat
Povratak iz Egipta
Isus u hramu
Svadba u Kani***

***Priprema za službu
Jovanova služba
Isusovo krštenje
Iskušanja***

***Misija i služba
Isusova služba
Prvi učenici***

***Isceliteljska čuda
Isceliteljska misija
Petrova tašta
Invalidna žena
Žena koja krvari
Paralizovani sluga
Bolesno dete
Desetero leproznih
Slepi prosjak
Čovek rođen slep
Čovek koji nije mogao da hoda***

Dečak s napadima

Žena iz Kanaana i njena kćerka

Bolesni i pateći

Druga čuda

Hranjenje mnoštva

Smirivanje oluje

Hodanje po vodi

Udovičin sin

Kćerkica

Žene u Isusovom životu

Marija Magdalena

Marta i Marija

Samarićanka

Optužena žena

Žena miropomazuje Isusa

Parabole

Grešna kći i njena sestra

Dobra Samarićanka

Bezumni žena

Ne brini

Udovica i sudija

Plemkinja i služavka

Izgubljen novčić

Izgubljena ovca

Kvasac

Seme slačice

Neplodno drvo smokve

Radnici u vinogradu

Još parabola

Parabola o bogatašu i siromahu

Dve kćerke

Nepoštena službenica

Dužnica koja ne oprašta

Zli zakupci

Procena ličnih sposobnosti

Banket

Deset deveruša

Koji imaju i koji nemaju

Blago

Biser

Mreža

Seme

Korov

Sejač

Objašnjenje parabole o sejaču

Upotreba parabola

Isusove propovedi

Ljubav

Volite svoje neprijatelje
Pomirite se s protivnicima
Ne osuđujte
Skromnost
Samoobmana
Drugi sveštenici
Molitva
Upornost u molitvama
Post
Isusovo prisustvo
Duh
Gostoljubivost
Nagrade
Milodari
Mir
Pomirenje
Licemerje
Samopotvrđivanje
Brak
Život
Budi spremna
U ime Isusa
Iz tuge u radost
Božija reč

Isusova mudrost
Blaženi
So

Svetlost

Viđenje

Davanje

Drvo i njegov plod

Dva temelja

Ne plaši se

Tumačenje doba

Opraštanje

Vera

Uska vrata

Žetva

Lekcija smokvinog drveta

Zlatno pravilo

Bogatstvo

Gde je tvoje blago

Pohlepa

Poštenje

Briga

Očekivanja

Odmor

Staro i novo

Budi ko jesi

Mudrost

Isusov identitet

Preobraženje

Šta kažeš – ko sam ja?

Svetlost sveta

Hleb života

Živi čokot

Kapija

Dobri pastir

Put, istina, život

Živa voda

Učenje

Slediti Isusa

Cena učenja

Učenici

Bogatašica

Saloma i njeni sinovi

Deca

Žena u masi

Isusova porodica

Prelomna tačka

Jovan u zatvoru

Jovanova smrt

Proročanstva i opomene

Povratak u Nazaret

Prolazak kroz Samariju

Povratak u Jerusolim

Zakej

Isus ulazi u Jerusalim
Isus plače nad Jerusalimom
Siromašna udovica
Menjači novca u hramu
Plaćanje poreza

Poslednji dani
Žena miropomazuje Isusa
Zavera da se ubije Isus
O smrti i vaskrsenju
Licemeri i licemerje
Presuda narodima

Početak priče o stradanju
Pashalna večera
Getsemanski vrt

Stradanje i smrt Isusova
Izdaja i hapšenje Isusa
Isus pred Većem
Služavka prvosveštenika
Pilatova žena
Kćeri Jerusalima
Raspeće
Smrt Isusova
Sahrana Isusova

Vaistinu je vaskrsao!

Vaskrsnuće

Isus se pokazuje Mariji Magdaleni

Isus se pokazuje ženama

Na putu za Emaus

Isus u Galileji

Isus i Petar

Isus u Jerusalimu

Življenje u duhu

Vaznesenje

Duhovi

Pogovor

Uvod

Na samom početku mora se reći da je Jevanđelje po Mariji pronicljivi plod mašte. Pronicljiv i maštovit, ali ne i neistorijski, budući da ovaj tekst, mada nije u potpunosti činjeničan, nije u potpunosti ni fiktivan. U osnovi, to je priča o Isusu, svedočenje o njegovom životu pre i posle smrti.

Ovo Jevanđelje jasno pokazuje šta je bilo, i još uvek jeste, prvenstveni interes žena, i pruža naznake o razvoju ženske tradicije koja se razlikuje od muške. Ono nam može pomoći da jasnije sagledamo kako je Isus poverio ženama suštinu naše hrišćanske vere – ne samo da su žene bile prisutne u svim važnim trenucima, već su bile i čuvari vizije, čak i kad im niko više nije verovao. One su održavale kontinuitet pre i posle dolaska Živog Boga i bile sam centar rođenja Isusovog, svedoci njegove smrti i vaskrsnuća i Pedesetnice[1]. Njihova stalna prisutnost je očigledna iz kanonskih priča, kao što je očigledan i obrazac muškog izdajstva, neverovanja, negiranja i odustajanja.

Ovo Jevanđelje je napisala žena za žene, ali i za sve druge koji osećaju da su odbačeni, za sve one koji su nezadovoljni tradicionalnim razumevanjem osnova hrišćanskog života. Ono pruža još jedan način viđenja Isusa i tradicije koji nam omogućava da zastanemo i razmislimo, da postavimo ciljana pitanja, da se okrenemo jedni drugima tražeći odgovor, s uverenjem da će, dok tražimo zajedno i delimo veru nastalu na osnovu naših različitih iskustava, Božiji duh progovoriti kroz nas. Samo nova perspektiva, zajednička ženama i muškarcima može da odgoji uverenje neophodno za široko zasnovanu društvenu promenu. Neka ovaj tekst, sa svojim neizbežno ograničenim pogledom, posluži kao prekretnica za radikalnije prosvetljenje i razumevanje sveobuhvatnog jevanđelja rođenog iz Božije mudrosti i Božije reči.

Pozivam vas da mi se pridružite u ispitivanju jedne dimenzije tradicije koju mislimo da poznajemo. Dok se prisećamo, preokrenućemo poznato naopačke, preći granice. Kao alternativa intelektualnom razmatranju, zamislite kako dobre vesti obznanjene ženama i kroz njih mogu posvedočiti o novom svetskom poretku za koji su mnogi danas uvereni da je doneo Isus.

Jevanđelje po Mariji je zamišljeno kao izvor duhovnosti već prisutne u mnogim ženama i muškarcima. Njegova namera je da dobre vesti ponovo uzdigne do Boga i da Je zamoli da nam ih ponovo kaže. To je molba u ime žena: kaži nam svojim rečima kako je Tvoja reč stvorila našu plot, kako se Tvoja reč ovaplotila u

nama. To je molba iz dubine ženskog duha: dođi, Izvoru Mudrosti, vrelu naše intuitivne mudrosti. Dođi i sve obnovi.

Književnica dvadesetog veka i njena perspektiva

Da sam nameravala da se čvrsto držim činjenica pisane nauke nikad ne bih napisala ovu knjigu. Proučavanje Novog zaveta ima svoje principe i pravila. Feministička kritika i rekonstrukcija mora da prati pouzdanu metodologiju i da se kreće korak po korak. Ova knjiga, međutim, nije akademska, a – strogo govoreći – ni biblijska. Iako tradicionalna objašnjenja i neke dobro zasnovane pretpostavke čine deo ovog rukopisa, ona izvire iz sveta mašte i bajki, gde su činjenice i mašta podjednako utkane u mrežu "da zamislimo". Neki će reći da sam otišla predaleko, drugi da nisam otišla dovoljno daleko. A neki treći će biti zapanjeni izgledom ovog Jevanđelja i upotrebom biblijskih tekstova.

Jevanđelje po Mariji sam napisala s kreativnom slobodom i dubokim unutrašnjim ubeđenjem da radim nešto što treba uraditi. Neću da optužujem biblijske žene da su me one naterale da to učinim, ali mogu iskreno da kažem da je, dok sam pisala, njihov duh lebdeo u blizini. Pronicljivo, intuitivno pisanje dolazi s istog mesta s kog i snovi i kome se srce vraća; s mesta koje nam daje pesme i psalme, poeziju i molitve, kao i slobodu da prekršimo pravila. Kao i u snovima, osoba može da pomeša metafore, da bude lirična umesto prozaična, čežnjiva ili čudljiva, čak sasvim neprikladna.

Iako metod i dobar deo sadržaja potiču iz mašte, moja polazna tačka su bili biblijski spisi. Koristila sam četiri kanonizovana jevanđelja kao osnovni izvor materijala i držala se, što sam više mogla, onoga što zovem jevanđeljsko osećanje. Htela sam da stvorim tekst koji bi bio prepoznat kao jevanđelje i možda korišćen za alternativne rituale i lične molitve. To je podrazumevalo oponašanje stila i formata originala. Rešila sam da se nadovežem na tradicionalne priče, parabole i izreke i da zadržim odomaćene pasuse tamo gde sam smatrala da je to ispravno. To nije bila

jednostavna odluka. Znala sam da ću morati pažljivo da se krećem kroz minsko polje javnog mnjenja i da ću biti prvorazredna meta onima za koje su biblijski tekstovi doslovna i neprikosnovena Božija reč; kao i onima koji bi se, iz previše razloga da bih ih sada nabrajala, pognuli pred mešanjem četiri odvojena jevanđelja, s njihovom složenom tekstualnom tradicijom, ili bi jednostavno bezočno čitali ovo prerađivanje svetih tekstova. Ali i onima kojima biblijski tekstovi, čak i biblijska tradicija više nisu ni od kakvog značaja. Pa za koga sam napisala ovo Jevanđelje? Za ljude kao što sam ja, pretpostavljam, za žene koje žele da nastave da doživljavaju preobraćujuću moć Božije reči i njenu, kulturološki uslovljenu, istinu sadržanu u autoritarnim, androcentričkim spisima. Kao dugogodišnji poštovalac biblijske reči, ukorenjena u biblijsku tradiciju, želim da ono što je za mene bilo smisljeno u prošlosti bude smisljeno i danas, ne kao usputna staza već kao avenija u Život. Iz vernosti Duhu, začela sam Jevanđelje po Mariji kao izraz lične pobožnosti i kao kontekst za kolektivni odgovor na Reč koja živi u nama.

Ovo Jevanđelje ima dva jasno odvojena dela: jedan je istorijska priča koja je usredsređena na Isusov život i misiju, drugi je antologija njegovih učenja. Antologija prekida priču sa četiri poglavlja parabola i izabranih izreka organizovanih prema naslovu ili temi. Prva polovina priče se odnosi na rani život Isusa, njegovo misionarsko pozvanje i službu, kao i na zbirku njegovih čuda. Druga polovina počinje tekstovima koji se odnose na Isusovo lično samopoznanje i praćena je tekstovima o učenicima. Kulminira njegovom smrću i vaskrsenjem i izlivanjem njegovog Duha.

Neki od izazovnijih mitova ili legendi u vezi s Isusovim rođenjem i vaskrsenjem, kao i neki aspekti njegove službe ostali su manje-više nedirnuti, a delovi izreka ne pokušavaju da naprave razliku između onog što je on zaista rekao i onog što drugi kažu da je rekao. Ovo je apokrifno Jevanđelje – samim tim za ono što je ovde napisano korišćeno je mnogo slobode.

Uključen je deo tradicionalnog materijala, i to je ponovo rastumačeno. Novo pisanje različitih epizoda je otvoren poziv da upotrebimo maštu i suočimo se s

predrasudama. Marijina sestra, koja se pominje u Jovanovom jevanđelju kako stoji u podnožju krsta, Marijina je celoživotna pratilja, prva koja je čula zapanjujuće vesti o sestrijoj trudnoći. Epizoda o čarobnjacima, za koju se dugo smatralo da je apokrifna, fokusira se na žene, što je odstupanje od originalnog teksta. Materijal iz gnostičkih jevanđelja definiše Mariju Magdalenu i njenu ulogu u podučavanju. Kroz ovo Jevanđelje implicitna uloga žena učinjena je eksplicitnom. Na primer, Jairova kćerka, pošto je Isus vraća u život, ustaje i trči k majci. Žene se ističu u ovom Jevanđelju i nisu samo podrazumevajuće prisustvo. Kada se sve uzme u obzir, ove promene kao plod donose tekst koji svedoči o superiornosti žena. Čak i ako je samo mašta, dobro je za promenu.

Bitna karakteristika Jevanđelja po Mariji je u tome što su sve, ovde uključene parabole, polno određene tj. specifične za žene. To i nije tako radikalno. Parabole su figurativne, metaforičke, što znači da su efektnije kada su prirodene nekoj grupi. Rodna akulturacija treba da učini parabole prihvatljivijim za žene i to su zaista dobre vesti.

Namera Jevanđelja po Mariji je da ispriča priču o Isusu neporemećenu "teološkim" pogledom. Bez obzira na to, moj lični teološki pristup, kao i iskustvo i brige današnjih žena, imao je udela u oblikovanju teksta. Na neke od temeljnih pretpostavki uticalo je feminističko učenje, na neke druge živa stvarnost ženske crkve i globalnog sestrinstva. Među njima je sledeće:

Žene su bile aktivni učesnici u Isusovoj misiji i službi. Ova temeljna pretpostavka se iskazuje u tekstu. Žene su bile među Isusovim učenicima i, više je nego verovatno, da nije bilo bitne razlike između apostola i učenika. Žene i muškarci su delili vođstvo u apostolskoj crkvi zahvaljujući primeru Isusa koji je redefinisao ulogu vođe.

Ženska kultura danas izranja i polako se integriše u poruku i značenje Isusa, budući da je prevedena u prikaze i simbole u našim ritualima i našim pesmama. Mi, žene, želimo da prenesemo ovu tradiciju svojim kćerima i unukama i da je podelimo

sa ženskim prijateljima. Žudimo da ona bude ukorenjena u širu kanonsku tradiciju i da nastavi da traga za vezom sa našim sestrama iz prošlosti.

Zahvaljujući intuiciji žene danas bolje interpretiraju tradiciju, nisu "jednosmerne", manje poštuju zakone. Slobodno se odvajaju od pravila i prilagođavaju tekst Biblije kontekstu vremena kada je nastala. Sa sasvim ugodnim osećajem u metaforama i pričama, u poeziji i parabolama, sa sveobuhvatnim obrazovanjem, sklone smo da poentu priče ispričamo na svoj način. Umorne smo od patrijarhalnih očekivanja i često suočene s oskudnom liturgijom[2]. Naša intuicija nam kaže da žene ranog hrišćanstva imaju šta da nam kažu.

Mi, žene, pokušavamo da podržimo jedna drugu dok se borimo da nadvladamo društvene podele određene kulturom i socijalnim statusom, predrasude zbog rase i pola, razlike u godinama i položaju, poreklu i bogatstvu. Pitamo se da li su se i žene u Isusovom životu osećale kao mi danas i da li su održavale duh solidarnosti u apostolskoj crkvi.

Kao žene sklone smo da pamtimo iskustvo drugih žena. Reagujemo na trenutke koji su dotakli i preobratali ženske živote. Danas se naprežemo da podignemo žene iz anonimnosti do vidljivosti, da ih pomerimo s oboda u centar i želimo da vidimo sebe, naš pol, iskazan u našoj Svetoj knjizi i našim himnama.

Današnje žene žele Bibliju koja ne diskvalifikuje nijedno živo biće, koja izbegava negativna poređenja ili aluzije na hijerarhiju dobar, bolji, najbolji.

Žene se obraćaju Isusu koji je topao, osećajan i human, koji se uspravlja snagom unutrašnje istine i govori s autoritetom. Mi se identifikujemo s njegovim saosećanjem za ljude, s ljubavlju prema Zemlji, s njegovom svesnošću svega stvorenog. Želimo da objavimo to korenito jevanđelje istinske uključenosti, potvrde i osnaženja žena, predviđenih da budu marginalizovane i potlačene, jevanđelje beskompromisnog posvećenja misiji pravde i mira. Ubeđene smo da ovi kvaliteti, ove jevanđeljske vrednosti, moraju karakterisati savremenu crkvu. Hijerarhija, primat, trijumfalizam, kruta pravila, predrasude, diskvalifikacije, nasilje i rat,

uništavanje resursa Zemlje, ravnodušnost prema ljudima koji pate nemaju veze s Isusom. Kao crkva, često smo povređivali druge u njegovo ime.

Feministički teolozi i bibliolozi preispituju tradicionalne kanonske tekstove koji dosledno isključuju žene i omalovažavaju žensko iskustvo. Oni tvrde da je kasniji kontekst vremena u kome je Reč objavljena podjednako važan kao i originalni kontekst kada se prvi put pojavila. Ako biblijska reč ne oslobađa žene tada ona nije Božija životvorna reč. Jevanđelje po Mariji posmatra žene ozbiljno, polazeći od feminističkog konteksta kao osnove za interpretaciju i procenu, terajući nas da zamislimo kako je crkva mogla da izgleda i kako je mogla da funkcioniše kao zavet u ranjenom svetu. Ovaj metod leži u srcu ovog zamišljenog Jevanđelja i osnovni je razlog njegovog nastanka.

Presedan za razumevanje da Božija reč transcendiru svaku pisanu leži u tradiciji. Zadatak Biblije bio je prepričavanje Božije reči ljudskim rečima. Mnoge od jevanđeljskih priča su nastale ili su oblikovane prema liturgijskoj tradiciji. To znači da Sveto pismo koje nam se prenosi donosi Božiju reč zajedno s mudroču i mišljenjem različitih zajednica koje su se borile da stvore život prema svom sećanju na Isusa i prema mnoštvu interpretacija. Odražavajući odvojene tradicije, govore nam da i mi treba aktivno da učestvujemo u traganju za smislom i da je jevanđeljska reč živa reč koja mora ponovo da živi u nama. Čak i ako je kanonizovana Biblija i dalje glavni autoritet hrišćanskog otkrovenja, važno je shvatiti da Bog sebe otkriva u svakom aspektu života. I pre nego što je postojala knjiga Bog je delovao, jer iza biblijskih tekstova leži duga usmena tradicija koja, baš kao i naša, kad je jednom preneti više ne može biti ponovo dozvana i možda nikad više ne može biti prepoznata.

Jevanđelje po Mariji potvrđuje da je prvobitni izvor otkrovenja u svetu koji nas okružuje i u mudrosti koja je duboko u nama, gde Duh Živog Boga nastavlja da stvara. Ono smešta naše sadašnje borbe u srce naše biblijske tradicije i povezuje naše zamršene svakodnevne živote sa svima onima koji su prošli. Ovo je zadatak liturgije – da nam pomogne da stvorimo vezu između reči izgovorene kroz tradiciju i

reči otelotvorene u našim životima. Zadatak feminističke liturgije je da nam neprekidno ponavlja da verujemo svom iskustvu u kome obitava Božija mudrost. Trenutno odstupanje od svetih spisa znači ostati liturgijski autentičan i zaista zasnovan na Bibliji. Jevanđelje po Mariji je izvor za feminističku liturgiju. Tekst, sâm po sebi, nije bitan onoliko koliko je bitna misao i zajedničko iskustvo onih koji su gladni da saznaju Božiju reč i mudrost i obznane ih.

Dozvolite mi da vas upoznam s ko-autorom ovog Jevanđelja, mojom zamišljenom prijateljicom iz prvog veka. Kroz intuitivnu saradnju smeštenu negde između njenog sveta prošlosti i mog sveta sadašnjosti, njen napor da se seti i moj da zamislim, spojili su se i porodili ovaj tekst. Da li se ona seća činjenica ili je to fikcija, zaista nije bitno jer je kompletan rad izmaštan. I ona je izmaštana. Molim vas da to zapamtite.

I sada se završavaju objašnjenja, a mašta počinje. Oslobodite svoju maštu dok budete čitali nastavak. I svaki put kad budete čitali ovo Jevanđelje, verujte svojoj intuiciji i usudite se da budete maštoviti, jer je intuicija materica Njene mudrosti, a mašta kolevka Njene reči.

Književnica iz prvog veka i njeni izvori

Pisac Jevanđelja po Mariji je bila unuka Marije, majke Jovana Marka, koji je vodio crkvu u kući u Jerusalimu. I njeno ime je bilo Marija. Kao devojčica često je odlazila s majkom u kuću svoje babe na bogoslužnje.

Njeni izvori u prvom veku bile su njena baba i tri žene po imenu Marija: Marija, majka Isusova, Marija iz Vitanije i Marija Magdalena.

Ostali njeni izvori bile su žene koje je Isus preobratio – neke od njih su bile učenice; žene koje je dodirnuo Duh kada su slušale obične žene poput njih u Pentakostalnoj crkvi; žene iz Judeje i Galileje i s njihovih granica; žene iz drugih kulturnih zajednica samo žena ili zajednica žena i muškaraca.

Ovaj ženski izvor ili izvor mudrosti je imao bogatu usmenu tradiciju. Zapravo, među ženama su se mešale i razvijale tradicije. Jedna od njih priča o skandalu u vezi s Marijinom prvom trudnoćom i kaže da je njen sin bio nezakonit, ali pisac odbacuje te poglede. Pričalo se da je sestra Isusove majke pisala dnevnik, ali u vreme kad je Marija počela da piše svoje jevanđelje taj tekst se više nije mogao naći. Ovaj višestruki ženski izvor poznajemo kao W što je inicijal za žene (women) i mudrost (wisdom). Ovaj W izvor je radio za pisca na isti način na koji je kriptično Q oblikovalo sažete priče.

Autorka je imala deset godina u vreme događaja u Jerusalimu. Do kraja života nije mogla da zaboravi očajničke krike svoje majke dok su zajedno stajale u zakrčenoj ulici i gledale dragog i plemenitog čoveka koji je nosio drveni krst. Zastao je i direktno im se obratio; i posle svih decenija još uvek je mogla da oseti njegovo prisustvo i čuje njegov samilostan glas. Bila je prisutna kada je zajednica osetila izlivanje Duha i od prvog trenutka je bila sa svojom majkom kada je grupa stvorena. Kao devojčica nije shvatala značenje vaskrsnuća, ali je volela da sluša svoju babu, svoju majku i svog ujaka Jovana Marka kako o novom početku razgovaraju s njenom porodicom i prijateljima. Njihove priče su je ispunjavale ushićenjem. Posebno je volela pevanje i pridruživala im se u molitvama.

Marija je provodila dosta vremena s Rodom, služavkom njene babe. Dok je sedela na hoklici u kuhinji saznala je mnoge stvari koje su se dešavale u drugim domaćinstvima. Činilo se da Roda sve zna i njih dve su postale doživotne prijateljice. Jednom je Isusova majka došla u kuću njene babe da se moli. I druge žene su često bile tu i ona ih je sve poznavala poimence. Posebno su je privlačile njene imenjakinje i bila je vrlo zainteresovana za njihove priče.

Kad je odrasla, Marija je oponašala svoju baku kako lomi pogaču. Njene zajedničke uspomene i detinji doživljaji su bili oblikujući i trajni. Jako se oslanjala na njih dok je pisala priče svog jevanđelja.

Marija je napisala svoje jevanđelje krajem prvog veka. Bila je jedna od poslednjih žena koja je i dalje vodila kućnu crkvu u vreme kad je završila tekst.

Ostalo je nepoznato kada se to tačno desilo. Bila je poštovana zbog svoje mudrosti za koju se pričalo da je bila inspirativna.

Bila je štíćenica Jovana, sina majčine prijateljice Salome, koja je jednom bila bliska s Isusom. Dobila je pismo jednog člana njihovog kruga koji joj je iznosio neke svoje brige, obraćajući joj se kao "Istaknutoj gospođi", u inat antiženskom pokretu, vrlo raširenom među muškarcima. Marija je znala da već kruže jevanđelja koja odražavaju muška predubedenja. Ova promena morala i stava naterala ju je da počne da piše svoje jevanđelje.

Marija je bila svedok mnogih promena u apostolskoj crkvi. Slobodarski duh Isusa koji je doneo toliko energije i ženama i muškarcima i oblikovao rane zajednice, bio je ugušen, malo-pomalo, sve dok obrazac restriktivnih običaja nije stvorio mnogo konzervativniji pokret. Crkva je postala institucija i više nije dobronamerno gledala na inovacije ili neformalnosti ženskih načina. Postojao je veliki pritisak da svugde i sve ostane isto. Jevrejski muškarci su smatrali da je crkva novi Jerusolim i napravili obrazac bogoslužjenja prema određenim normama.

Crkva je bila izmučena borbom spolja i iznutra. Neke zajednice su se tajno sastajale da bi izbegle da ih crkveni autoriteti otkriju, a ova potreba za tajanstvenošću imala je razarajući uticaj na sve aspekte crkve. Jeresi su ugrožavale integritet tradicije koja se prenosila generacijski. Kružila su pisma upozorenja. Neka od njih su doživljavana kao da potiču direktno od Boga. Propovedanje je sve više bilo zabranjivano. Dobre vesti prenete sledećoj generaciji su gubile svoju kreativnost. Čak se govorilo i o kanonizaciji, o utvrđivanju određenih tradicija obaveznih za sve.

Žene su svuda bile obeshrabrene. Njihova vodeća uloga više nije bila priznavana. Njihovo iskustvo pogrešno tumačeno. Njihove propovedi, učenja i prorokovanje diskvalifikovano na teoretskoj osnovi. Šta je preostalo od koinonia[3]-e, tog duha jednakosti koji je davao posebnu harizmu Pentakostalnoj crkvi? Postojali su znaci da će uskoro nastati hijerarhijski podeljeno društvo svetaca, crkva elite, u kojoj će žene sigurno biti potlačene. Da li je to bio kraj doba

slobode? Hoće li mudrost nestati u vatri teoloških definicija? Uskoro niko više neće pamtiti kako je bilo na početku. Žene još nisu zaboravile, ali su morale da se osiguraju da se neće u budućnosti pogrešno razumeti njihova duhovna prošlost.

Kada je Marija završila svoje Jevanđelje ono je kružilo kriomice i najzad nestalo. Kasnije, u dvadesetom veku, jedna pastirica je pronašla svitak dok se igrala sa sestrom. On je ovde reprodukovan u potpunosti, zajedno s Himnom mudrosti, koja bi mogla biti himna iz ranog prvog veka.

U početku,

mudrost:

s Bogom,

u Bogu

večito.

Od početka,

mudrost je

Bog.

Kroz Nju

sve živo

nastade,

rođeno iz Njene svetlosti

i Njene tame

i bogatstva Njene različitosti.

Usred Svog sveta

Ona dođe

mešajući se sa Sobom samom.

**Ona dođe
pozivajući nas imenom.
Ona dođe
onima koji je primiše.**

**Mudrost
stvari plot,
Njeno boravište,
dade
iz Njene punine
milost
nad milošću,
intuitivno
živeći
u praznini
kao u
prapočetku.**

Božija reč ženama i kroz žene

Kako su drugi pisali o događajima koji su se desili među nama, objavljujući prema sopstvenom razumevanju dobrih vesti koje su preneli očevici Isusove službe i ja sam odlučila da napišem prikaz tako da žene znaju iskustvo drugih žena od samog početka do danas.

Jelisaveta i Marija

Jelisaveta

U vreme kada je Irod bio kralj Judeje, a samo se muškarci bavili stvarima koje su se odnosile na Boga, živela je sveta žena koja je poticala iz svešteneičke loze poreklom još od Elišibe[4] i Arona. Zvala se Jelisaveta. Njen muž je pripadao lozi sveštenika zvanih Abidža; zvao se Zakarije. Oboje su živeli bezgrešno, verno poštujući sve zapovesti i naredbe Boga. Jelisaveta nije imala dece. Muškarci, pretpostavljajući da je to njena mana, zvali su je jalovica, dok su žene odavno bile svesne Zakarijeve neplodnosti. Dugo su bili u braku i Jelisaveta je davno bila prošla doba kada je mogla da zatrudni.

Jednog dana, kada je Zakarije otišao da obavi svoju svešteneičku dužnost, Jelisaveta je duboko u sebi čula glas koji je rekao: "Budi spokojna, Jelisaveta, čuli smo molbu tvog srca. Ti i Zakarije ćete dobiti dete i nazvaćete ga Jovan. Poznaćeš radosti materinstva, a tvoje srce će radosno pevati jer će se mnogi obradovati njegovom rođenju. Tvoje dete će biti ispunjeno Duhom još u tvojoj utrobi, jer će onaj koga ćeš uskoro nositi biti vesnik novog početka i pripremiće put Bogu."

Jelisaveta je pojurila mužu. "Hvaljen Gospod", glasno je uzviknula. "Mora da mi je sam anđeo ovo rekao." Čuvši reči Božijeg izaslanika Zakarije se zapanjio. "Kakva je to budalaština?", upitao je. "Zar treba da okaljam večernje rituale svojih svešteneičkih dužnosti da bih uradio nešto što ne može biti urađeno?" Zakarije joj nije verovao

Ubrzo posle toga, Zakarije se priključio sveštenicima, a njegova dužnost tog dana bila je da uđe u unutrašnji glavni oltar i prinese tamjan Bogu. Ljudi su se napolju okupili u molitvi. Iznenada, na strani oltara za tamjan, Zakarije je video prikazu i prestrašio se. "Ne plaši se, Zakarije. Ja sam Gavriilo. Bog me je poslao da ti donesem dobre vesti. Čuli smo Jelisavetine molitve. Nosiće dete. Tvoj sin će hodati među ljudima s duhom i snagom Ilije i okrenuće mnoga srca Gospodu." Zakarije je

odgovorio anđelu: "Kako to može da se desi? Ja sam star, a ni Jelisaveta više nije mlada. Šta treba da činim?" Anđeo mu je odgovorio: "Čini sve što ti Jelisaveta kaže. A zato što joj nisi poverovao, zato što si odbacio Božije reči njoj rečene, zanemećeš i nećeš progovoriti dok se reči ne ostvare."

Čekajući van svetilišta, ljudi su se pitali zašto Zakarije kasni. Kada se pojavio nije mogao ni reč da izgovori i oni su shvatili da je imao viziju. Zakarije je ostao sa sveštenicima dok služba nije bila završena, a onda se vratio kući.

U odgovarajuće vreme Jelisaveta je začela. Odlučila je da ostane u osami i mirno se zahvaljuje Bogu.

Marija

Jelisavetina rođaka Marija, iz Nazareta u Galileji, bila je verena sa čovekom po imenu Josip, iz Davidove loze. U vreme kada je Jelisaveta bila u šestom mesecu trudnoće, Marija je čula glas koji je kazao: "Pozdrav, izabrana! Božiji duh je s tobom." Blistavo svetlo je ispunilo sobu. Ona se uplašila i zbunila. Anđeosko prisustvo reče: "Ne plaši se, Marija, Bog te je izabrao. Nosićeš dete i daćeš mu ime Isus. Zvaće ga Božiji sin, jer je on taj koga je Bog obećao." Marija je upitala: "Kako je to moguće kad ja nemam muža?" Anđeo odgovori: "Duh Božiji će te okružiti, a Najviša moć će ući u tebe. Dete koje će se roditi biće sveto jer je dete Božije. I tvoja rođaka Jelisaveta, iako u starim godinama, sada je začela. Ona, za koju se govorilo da je jalova, sada je u šestom mesecu trudnoće, jer za Boga ništa nije nemoguće." Tada je Marija rekla: "U potpunosti prihvatam Božiju volju. Neka se desi kako ti kažeš."

Marija i Jelisaveta

Marija je razmišljala o onome što joj je rečeno, ponovo proživljavajući reči u srcu. Kada je došlo vreme poverila se sestri, a onda su zajedno saopštile majci. Odlučile su da Marija odmah ode i ostane kod Jelisavete. Mogla je da pomaže svojoj starijoj rođaci u pripremama za porođaj. Dok je bila odsutna, njena majka Ana je

trebalo da razgovara s ocem, a on da ode do Josipa. Možda je Joakim mogao da ubedi Josipa da uzme Mariju za ženu u novonastaloj situaciji.

Marija se, u pratnji sestre i jedne starije rođake, zaputila u brdovitu zemlju Judeju. Jelisaveta se silno obradovala kada je čula Marijine pozdrave koji su ispunili kuću. Ispunjena duhom Jelisaveta je objavila: "Blažena da si među ženama i blažen nek je plod utrobe tvoje. Kaži mi, zašto je majka onog koga dugo čekamo došla da me poseti? Čim sam čula tvoj pozdrav dete u meni je poskočilo od radosti. Neka si blagoslovena što si se usudila da poveruješ da će Božije obećanje biti ispunjeno." Jelisaveta se tada pridružila Mariji u slavopoju.

*Moja duša objavljuje moć Boga,
Moj duh je očaran Njenim čudesnim putevima,
Jer je Ona meni, ženi, ukazala čast.
Generacijama će sve žene biti blagoslovene,
Jer je Ona koja ima moć da otvori matericu
Učinila nezamislive stvari kroz mene –
Neka je sveto Njeno ime.
Njena milost teče kroz majku i dete
Iz generacije u generaciju.
Ona učutkuje nadmene
Snagom Svoje ispružene ruke,
Snižava prve i moćne
Dok ojačava slabe,
Hrani gladne,
A oni koji naizgled imaju sve
Ostaju nezadovoljni.
Osetili smo Njeno samilosno prisustvo
Dok je govorila kroz naše majke i babe,
Održavajući obećanje koje je dala Sari*

I njenim kćerima, sada i zauvek.

Marija je ostala sa svojom rođakom sve dok se Jelisaveta nije porodila.

Rođenje Jelisavetinog deteta

Kada je došlo vreme da se Jelisaveta porodi, rodila je sina. Njeni rođaci i prijatelji su hvalili Boga i radovali se s njom.

Osmog dana porodica se okupila radi obrezivanja deteta. Svi su pretpostavljali da će dete dobiti ime Zakarije, po ocu, ali se majka pobunila i rekla: "Zvaće se Jovan." Niko nije obratio pažnju na nju. "Niko od tvojih rođaka se tako ne zove," rekli su Zakariju, detetovom ocu. On je uzeo daščicu za upisivanje podataka i napisao. "Majka je rekla da se zove Jovan." Svi su bili začuđeni. Tada se Zakariju vratio glas i on je progovorio hvaleći Boga. Glas se proširio po okolnim selima, a ljudi su govorili o tome, širom brdovite Judeje. "Šta li će od tog deteta postati?", pitali su se, "Bog je sigurno s njim."

Jelisaveta i Zakarije, ispunjeni Duhom mudrosti i s ljubavlju za njihovo novorođenče, pevali su himnu zahvalnosti.

*Neka je blagosloven Bog doveka,
Jer je Ona posetila Svoj narod,
I oslobodila nas, a kroz nas
Oslobodila sve Svoje sinove i kćeri.
Zaštićeni smo od svih koji bi nam naudili
Kroz zavet milosti
Koji su proroci obećali,
Kako bismo služili Bogu bez straha,
U svetosti i pravdi,
Tokom svih dana naših života.
Ti, dete malo, prorok si*

**Koga je Bog pozvao
Da pripremi put,
Da objavi godinu blagonaklonosti
I opraštanja grehova naših,
Da otkrije nežnu milost Boga
Dok nova zora nam sviće,
I ispunjava svetlošću sve
Koji su potlačeni, u senci,
Vodi nas s neporočnošću
Duž staze mira.**

**Pod Jelisavetinim i Zakarijevim vođstvom dete je raslo snažnog duha, dok se
jednog dana nije pojavilo u divljini Judeje kao prorok.**

Marijino dete

Rođenje Marijinog deteta

Kada se Marija vratila u Nazaret bilo je očigledno da nosi dete. Josip, kao osetljiv čovek, nije bio voljan da je izloži javnom poniženju, pa je odlučio da je se tiho odrekne ne mogavši da ostane pri dogovorenom braku. U trenutku kada je hteo da raskine veridbu u snu mu se pokazao anđeo, rekavši: "Josipe iz Davidove loze, ne plaši se da Mariju uzmeš za ženu, jer je to dete – Božije dete. Ona nosi dete koje će se zvati Isus i to je onaj koga je Bog obećao." Kada se probudio, Josip je promenio planove i učinio kako je anđeo rekao. Uzeo je Mariju za ženu. Dogovorili su se da žive kao brat i sestra sve dok se dete ne rodi.

U vreme kada se Marijin porođaj bližio doneta je uredba o popisu stanovništva. Marija i Josip su otišli u njegov rodni grad gde je trebalo da se prijave. Putovali su iz Nazareta u Vitlejem u Galileji jer je to bio Davidov grad. Dok su bili

tamo Marija se porodila i rodila sina. Uvila ga je u toplo platno izatkano u kući i položila ga u jaslje jer u gostionici nije bilo sobe za njih.

U tom kraju pastiri su noćili u šatorima u polju da bi svoje stado čuvali i noću. Iznenada, blistavo svetlo je obasjalo nebo i oni su čuli pevanje što je ličilo na anđeosko.

Slava Bogu na nebu

I zemlji

Mir i dobra volja među ljudima.

Pastiri su se uplašili, ali je jednu ženu među njima ispunilo osećanje dobrobiti i spokoja. To osećanje se ponovo pojavilo kada su videli detešce u svojim jaslama. Ispričali su to majci koja je bila začuđena njihovim izrazima vere i sačuvala njihove reči u srcu kao dragocenost. Pastiri su otišli glasno hvaleći Boga i slaveći ga zbog onog što su doživeli i zbog svega što im je Bog objavio.

Imenovanje Marijinog deteta

Posle osam dana Marijin sin je obrezan. Nazvala ga je imenom Isus, imenom koji joj je anđeo saopštio u Nazaretu.

Isusa predstavljaju u hramu

Kada je došlo vreme pročišćenja prema Mojsijevim zakonima, Marija i Josip su odneli dete u jerusalimski hram, jer je u zakonu pisalo da svakog prvorođenog sina Bog mora blagosloviti. Pokazujući svoje dete prineli su uobičajenu žrtvu prema zakonu – dva mlada goluba.

Anino svedočenje

Jednom je živela proročica Ana, kćerka Fanuela iz plemena Ašer, udovica od osamdeset i četiri godine, čiji je muž preminuo u sedmoj godini njihovog braka.

Živela je u okolini hrama, sasvim posvećena Bogu neprekidno posteći i moleći se. U trenu kada je videla Marijino dete počela je da hvali Boga i priča o detetu svima koji su žudeli za oslobođenjem Jerusalima.

Simeonovo svedočenje

U to vreme u Jerusalimu je živio vrlo pobožan čovek po imenu Simeon. Bilo mu je rečeno da neće umreti dok ne vidi Mesiju. Nadahnut Duhom otišao je u hram i video majsku s detetom. Uzimajući bebu u naručje, slavio je Boga, govoreći:

***O Sveti Blagosloveni,
Sad mogu da odem spokojan,
Jer moje oči videše ovaj dan
Tvog obećanog spasenja
Rečenog svim ljudima,
Svetlo da prosvetli neverne
I da otkrije Tvoju večnu slavu
Svakome u Izraelu.***

Detetovi majka i otac su bili zadivljeni onime što je o njemu rečeno. Pošto ih je blagosiljao Simeon je rekao Mariji: "Ovo tvoje dete će biti sudbina mnogima koji će pasti i uzdići se. On će biti znak koga će odbaciti, da bi se tajne misli mnogih ljudi mogle otkriti. A jednog dana u budućnosti mač će probiti tvoje srce." Kada su završili sve što je zakon zahtevao, vratili su se sa Isusom u Nazaret, da osnuju dom.

Poseta mudraca

Neko vreme pošto su se Marija i Josip nastanili u Nazaretu, neke žene su stigle iz Jerusalima. Bile su starije i čuvene po svojoj mudrosti. Došle su da opomenu mladu majku Mariju da njenom detetu preti opasnost. Pastiri iz Vitlejema

su pričali o detetu koje je Mesija. Oni su videli dete, čuli anđeoske glasove i pričali o novom otkrovenju, a žene su im poverovale. Drugi su odbacili priču, ali Irod nije hteo da rizikuje. Brinula ga je neobična zvezda koja se odskora pojavila na nebu. Smatrao ju je znakom. Pričalo se da namerava da poubija svu mušku decu iz Vitlejema i okoline koja su imala dve godine ili manje. Pre ili kasnije, Irod će saznati i za rođenje Marijinog deteta jer je ono upisano za vreme popisa stanovništva. Morala je odmah da ode. Donele su joj zlata – nekoliko narukvica i novčića – i tamjan i miro da joj pomognu da plati put. Zajedno, žene su oplakivale majke i nevinu decu koja će uskoro biti pobijena, zapevajući:

U Rami se čuje glas

Žene koja plače i tuguje,

Rahela plače za decom svojom,

Odbijajući utehu

Što ih više nema.

Bekstvo u Egipat

Žene su pokušale da ubede Josipa u ozbiljnost situacije. On se složio s njima da je priča zastrašujuća, ali im nije zaista poverovao. Pošto su otišle, Josipu se u snu pojavio anđeo i rekao: "Brzo ustaj i vodi dete i majku u Egipat! Irod se sprema da pronađe dete i sigurno će ga ubiti." Tada je Josip ustao i, usred noći, on, dete i detetova majka su krenuli na put u Egipat, u kome su ostali sve dok Irod nije umro.

Povratak iz Egipta

Jednog dana, dok je Josip još bio u Egiptu, pojavio mu se anđeo u snu, rekavši: "Uzmi dete i majku i vrati se kući, jer oni koji su hteli da ga ubiju mrtvi su." Josip je to kazao Mariji i, uzevši Isusa, zajedno su pošli nazad u Galileju, u njihov dom u Nazaretu. Tamo je dete odraslo u mudrosti i snazi, s Božijom blagonaklonošću.

Isus u hramu

Marija i Josip su svake godine išli u Jerusolim radi proslave Pashe, a Isus je išao s njima. Tako su učinili i kad mu je bilo dvanaest godina. Kada su svi koji su zajedno došli na proslavu bili spremni da zajedno pođu nazad u Galileju, Isus nije bio s njima. Ostao je u Jerusolimu, a roditelji to nisu primetili. Pretpostavljajući da je među putnicima, putovali su čitav dan pre nego što su počeli da ga traže među rođacima i prijateljima. Nisu ga pronašli, pa su se vratili u Jerusolim i tražili ga svuda po gradu. Posle tri dana pronašli su ga kako sedi među učiteljima u hramu, sluša ih i postavlja im pitanja. Svi su bili zadivljeni dubinom njegovog razumevanja. Njegovi roditelji nisu bili oduševljeni. Preplavljena brigom, ali s velikim olakšanjem, majka mu je rekla: "Dete, zašto si nam to učinio? Tvoj otac i ja smo te svuda tražili. Bili smo sasvim očajni." Iznenađen, Isus im je odgovorio: "Zašto ste me tražili svuda? Zar niste znali da ću čekati ovde, u Božijoj kući, dok se ne vratite po mene?" Dečko je bio mudriji nego što su njegove godine pretpostavljale. Drugi su tek morali to da shvate. Vratio se s njima u Nazaret i više im nije donosio brige.

Kako su godine prolazile, majka je čuvala u svom srcu sve ove događaje kao najveće blago. A Isus je rastao i u godinama i u mudrosti, s Božijom naklonošću, omiljen među drugima. Josip je bio dobar otac prvorođenom Marijinom detetu i nije se prema njemu odnosio drukčije nego prema ostalim njihovim sinovima i kćerima. Josip je umro neko vreme pre nego što je Isus napustio dom da propoveda svoje jevanđelje širom Judeje.

Svadba u Kani

Na venčanje Marijinog sestrića u Kani, u Galileji, bili su pozvani svi rođaci. Isus je došao iz Nazareta s majkom, braćom i sestrama. Bilo je mnogo gostiju, porodice i prijatelja, i slavlje je uveliko odmaklo kada je vino počelo da nestaje. Veoma uzrujana, Marija je prišla svom prvorođenom sinu i rekla: "Nema više vina." Isus je shvatio šta traži od njega. Da bi bio siguran da i ona shvata implikacije svog

zahteva rekao joj je: "Da li ova situacija nalaže da delam pre nego što je moje vreme došlo?" Pogledala ga je, a onda rekla slugama: "Uradite kako vam kaže." U blizini je stajalo šest kamenih ćupova s vodom za jevrejski obred čišćenja. Svaki od njih je imao oko 90 do 120 litara zapremine. Isus je rekao: "Napunite ih vodom." Napunili su ih do vrha. Tada im je kazao: "Sad izvadite malo i odnesite glavnom poslužitelju da odobri." Tako su i učinili. Kada je poslužitelj probao vino načinjeno od vode nije imao pojma odakle je, ali sluge su znale. On je tada rekao onima koji su planirali i pripremili svadbenu svečanost: "Svako služi dobro vino na početku, a kasnije, kad se gosti opiju manje ili više, donose lošije vino. A vi ste sačuvali najbolje vino za kraj." Ovaj prvi znak u Kani Isus je dao zbog svoje majke.

Priprema za službu

Jovanova služba

U petnaestoj godini vladavine cara Tiberijusa, kada je Pontije Pilat bio guverner Judeje, a Irod vladar Galileje; kada je Irodov brat Filip vladao oblastima Itureje i Trahonije, a Lisanije Abilenom; za vreme prvosveštenečke službe Ane i Kajafe; Božija reč stiže Jovanu, Jelisavetinom sinu, dok je boravio u divljini. Živeo je tamo obučen u kamilju kožu, s kožnim kaišem oko struka, a hranio se skakavcima i divljim medom. Tumarao je celim Jordanom, propovedajući pokajničko krštenje radi opraštanja grehova.

Iz Jerusalima i ruralnih krajeva Judeje brojni ljudi su dolazili da ga čuju. Mnogi su u njemu videli ispunjenje reči proroka Isaije:

Glas vapijućeg u pustinji:

'Pripremi Božiji put, neka staze budu prave.

Svaka dolina će biti ispunjena,

Svaka planina i brdo sniženi,

Iskrivljeni će se ispraviti,

***A grubost postati nežnost;
I sve živo će videti spasenje od Boga.'***

Mnogi su priznali svoje grehe, a Jovan ih je krstio u reci Jordan. Ljudi su ga pitali: "Šta da činimo?" On im je odgovorio: "Kogod među vama ima dve košulje neka jednu da onome koji nijednu nema; i kogod ima hranu neka učini isto." Poreznici su ga upitali: "Učitelju, šta da radimo?" Odgovorio je: "Ne uzimajte više nego što je propisano." I vojnici su ga pitali: "A mi, šta mi da radimo?" I njima je odgovorio: "Ne iznuđujte novac pretnjama ili lažnim optužbama, budite zadovoljni svojom platom."

Ljudi su sada bili ispunjeni očekivanjima, pitajući se tajno nije li sam Jovan Mesija. On je ućutkao takve spekulacije. "Dolazi onaj koji je moćniji od mene. Ja nisam vredan da mu nosim sandale, niti da razvežem kaiševe na njima. Ja sam vas krstio vodom. On će vas krstiti Duhom Božijim, i mudrošću, i vatrom."

Isusovo krštenje

Jednog dana i Isus je došao iz Nazareta u Galileji u divljinu, svom rođaku Jovanu, da bi ga on krstio u Jordanu. Jovan se najpre bunio tvrdeći da je mnogo prikladnije da njega krsti rođak Isus. Najzad je pristao i krstio Isusa u Jordanu. Dok je izlazio iz vode, Isus je bio ispunjen Duhom Božijim i duboko u sebi je čuo glas koji kao da je dolazio s neba: "Voljeni, ti si Mi tako dragocen!"

Iskušanja

Isus je napustio Jordan ispunjen Duhom i vođen njime otišao u divljinu da sam provede neko vreme. Posle četrdeset dana posta, bio je surovo iskušavan. "Ako si ti Božiji Miropomazanik preobradi ovo kamenje u vekne hleba." Odolevajući iskušenju, molio se: "Čovek ne živi samo od hleba, nego od reči i volje Božije." Zatim je izgledalo da je telesno prebačen u Jerusolim. Zatekao se na vrhu hrama i čuo glas u sebi koji mu je rekao: "Ako si ti Božiji Miropomazanik, skoči. Božiji anđeli

će te sigurnu uhvatiti i odneti na sigurno, tako da i ne dodirneš kamen, jer tako je napisano." Odolevajući i ovom iskušenju, rekao je: "Neću iskušavati Božiju volju zbog tako beznačajne stvari." Iznenada, izgledalo je da je na vrhu planine. Odatle je video svet u punom sjaju. Doživeo je i treće iskušenje. "Daću ti sve ovo, sva prava i moć, ako svet staviš ispred svega." Ućutkujući iskušenje Isus je odgovorio: "Biram da se posvetim Boga i samo Njega Svetog da služim." Iskušenja su minula i Isus se osećao kao da anđeli njemu služe službu.

Misija i služba

Isusova služba

Ispunjen snagom Duha Isus je počeo da propoveda u sinagogama Galileje. Gde god da je govorio ljudi su ga slavili.

Jednom je na sabat[5] otišao u sinagogu, kao što mu je već bio običaj. Bio je njegov red da čita svete spise. Dali su mu svitak s rečima proroka Isaije, a on ga je razvio do mesta na kome je pisalo:

Božiji Duh je na meni:

Bog me je miropomazao

Da bih doneo dobre vesti siromašnima,

Da objavim slobodu zatočenima

I obnovim vid slepima,

Da dam slobodu potlačenima,

I proglasim godinu Božije blagonaklonosti.

Pošto je objavio reč, uvio je svitak i vratio ga poslužitelju, a onda seo. Sve oči su bile uprte u njega. Rekao je: "Danas ste čuli ispunjenje svetih spisa." Tada je protumačio tekst. Kada je završio s tumačenjem svi prisutni su ga slavili, zadivljeni

njegovim rečima. "Zar to nije Marijin sin?", divile su se žene. I glas o njemu se širio Galilejom.

Isus je imao oko trideset godina kada je počeo javno da služi.

Prvi učenici

Kada je, jednog dana, hodao duž obale galilejskog jezera, video je ribare, Petra i njegovog brata Andriju, kako bacaju mreže u vodu. Isus im reče: "Sledite me", i oni su ostavili svoje mreže i pošli za njim. Posle je video Jakova i Jovana, Salomine sinove, kako krpe mreže u čamcu, zajedno s ocem Zavedejem. Pozvao ih je i oni su ostavili oca s najamnicima i pošli za njim.

Isus je pozvao i Mariju Magdalenu. I ona ga je sledila, ispunjena ushićenjem zbog osećaja slobode i smislenosti, što nikada pre nije osetila. Pozvao je i Salomu, koja je podržala odluku svojih sinova, pa je i ona napustila sigurnost svog seoskog života da bi ga pratila. Još jedna žena po imenu Marija, poštovana zbog svog zdravog razuma, iznenadila je i komšije i sinove, Jakova i Josipa, kada je rekla da oseća kako je Isus zove i sve ih napustila da bi pošla s njim. Onog trenutka kada je srela Isusa Suzana je odlučila da postane jedna od njegovih učenica.

Hodajući duž obale Isus je video Mateju kako sedi u kućici i naplaćuje porez. I njemu reče: "Pođi za mnom", i on je ustao i sledio ga. Mateja ga je pozvao na večeru. Isus je sedeo i večerao s poreznicima i drugima koje je privukao, uključujući i one koji su mu postali učenici. Kasnije je saznao da ga neki pisci fariseja kritikuju što je bio s poreznicima i grešnicima, a on im je odgovorio: "Lekar je potreban bolesnima, ne zdravima."

Na obali Galilejskog jezera Isus je našao i Filipa i rekao mu: "Pođi sa mnom." I on pođe. Filip je otišao do Nataniijela i kazao mu da je pronašao onog koga čekaju dugo i da je to Isus iz Nazareta. "Zar išta dobro može da dođe iz Nazareta?", podsmehnuo se Natanijel. Filip mu kaza: "Dođi i vidi." I Natanijel je pošao i sledio Isusa.

I drugi su im se pridružili: Marija i njen muž Kleopas, Toma, Jakov, Tadeuš, Simon i Juda Iskariotski. Jovana je napustila svog muža Čusa i udoban život u palati, koji je imala kao žena Irodovog kućepazitelja, da bi postala Isusova učenica. Ona i druge bogate žene koristile su svoje lično bogatstvo da bi podržale Isusa i njegovu misiju.

Isus je donosio dobre vesti mnogim gradovima i selima, praćen ženama i muškarcima.

Iscliteljska čuda

Iscliteljska misija

Galilejci su u gomilama počeli da prate Isusa i njegove učenike jer je iscelio mnoge ljude, pa su svi bolesni pokušavali da mu se približe i dotaknu ga. Glas o njemu se širio i ljudi su dolazili iz Jerusalima i cele Judeje, čak i iz predela preko Jordana, iz Tira i Sidona. Dovodili su mu obolele od raznih bolesti i opsednute zlim duhovima i on ih je sve iscelio.

Petrova tašta

Pošto je napustio sinagogu u Kapernaumu gde je propovedao na sabat, Isus je otišao Petrovoj kući. Petrova tašta je imala groznicu i bolesna ležala u krevetu. Isus je dotakao njenu ruku i groznica je nestala. Od tog trenutka, ona mu je služila, uključujući se u krug žena koje su ga pratile.

Invalidna žena

Jednog sabata Isus je propovedao u sinagoga i spazio ženu koja je poslednjih osamnaest godina bila teško pogođena bolešću koja je od nje napravila bogalja. Bila je pognuta i nije mogla da se uspravi. Isus ju je pozvao i rekao joj: "Ženo, oslobođena si od bolesti." Položio je ruke na nju. I istog trenutka ona se uspravila, hvaleći Boga. Prvosveštenik sinagoge je bio zaprepašćen činjenicom da

se Isus usudio da isceljuje na sabat. Pokušao je da pobuni ljude ponavljajući: "Ima šest dana u nedelji kada treba raditi. Tada dođite da se lečite, ne na sabat." Isus se obratio zbunjenoj gomili: "Zar ne bi svako od vas odvezao svog vola ili magarca na sabat i odveo ga iz štale do vode? Ako je već tako, zar ne treba i ova žena, Sarina kći, koja je bila u stegama osamnaest godina da bude oslobođena na sabat?" I tako je objasnio ljudima suštinu. Njegovi protivnici su se osramotili jer se gomila radovala čudesnoj stvari koju je učinio.

Žena koja krvari

Dok je Isus pešačio gomila se tiskala uz njega prateći ga. Među njima je bila i žena koja je imala neprekidno menstrualno krvarenje poslednjih dvanaest godina. Sve što je imala potrošila je na lekare, ali nijedan nije mogao da je izleči; bilo joj je sve gore. Čula je za Isusa i rekla sebi: "Ako bih mogla makar njegovu odeću da dodirnem, ponovo bih bila dobro." Probila se kroz gužvu i, prilazeći mu s leđa, hrabro dotakla njegovu odeću. Iznenada je osetila kako ozdravljuje od krvarenja. Isus je upitao: "Ko me je dotakao?" Pošto niko nije odgovorio, Petar mu reče: "Svuda oko tebe su ljudi, guraju se. Šta ti to znači – ko me je dotakao?" Ipak, Isus je bio uporan: "Osetio sam da iz mene ističe moć. Hoću da znam ko me je dotakao." Tada je žena istupila, jedva sposobna da obuzda radost kada je stala ispred njega. Isus joj reče: "Kćeri moja, tvoja vera te je izlečila. Slobodna si, idi u miru."

Paralizovani sluga

U kući žene čiji je muž bio centurion, bio je teško bolesni sluga. Kada je Isus došao u Kapernaum, ona i njen muž su mu se obratili s molbom: "Naš sluga je paralizovan i teško ometen." Isus im je kazao: "Poći ću s vama i izlečiti vašeg slugu." Ženin muž je protestovao, govoreći: "Gospodine, ja nisam dovoljno vredan da te primim pod svoj krov. Samo reci neku reč i naš sluga će biti isceljen. I ja sam čovek od autoriteta – komandujem vojnicima. Dovoljno je da kažem nekom 'idi' i on će otići, a drugom 'dođi', i on će doći. A robu kad kažem 'uradi', on uradi." Čuvši te

reči Isus reče: "Moć isceljenja dolazi iznutra, ne zbog nečijeg autoriteta. Neka se desi kako je tvoja vera predvidela." U tom trenutku sluga je bio izlečen.

Bolesno dete

Isus se vratio u Kanu, u Galileji, gde je na svadbi preobratio vodu u vino. U Kapernaumu je živela žena čije dete je bilo u kritičnoj fazi bolesti. Čula je da se Isus vratio iz Judeje i poslala je muža, kraljevog službenika, da ga zamoli da izleči njihovo dete koje je bilo na samrti, jer je znala da on to može. Službenik je preklinjao Isusa: "Pođi sa mnom pre nego što moje dete umre." Isus mu je odgovorio: "Idi kući. Tvoje dete će živeti." On je poverovao Isusovim rečima i pošao kući. U međuvremenu žena mu je poslala glasnika da ga sretne i mnogo pre nego što je stigao u Kapernaum primio je vest da je njegovo dete živo. Upitao je za tačno vreme detetovog oporavka i rečeno mu je da se groznica povukla dan ranije, u jedan posle podne. To je bio trenutak kada mu je Isus kazao: "Tvoje dete će živeti." Detetova majka je verovala u Isusa, a sada je i on postao vernik, a s njim i celo njihovo domaćinstvo.

Desetoro leproznih

Na putu za Jerusalim Isus je prošao kroz predeo između Samarije i Galileje. Na ulasku u jedno selo obratilo mu se desetoro leproznih koje su isterali iz zajednice zbog bolesti. Održavajući razdaljinu, molili su ga rečima: "Gospodaru, Isuse, smiluj nam se!" I bili su izlečeni od lepre. Devet od njih desetoro požurilo je da se pokažu svešteniku da bi ponovo bili primljeni u versku i društvenu zajednicu. Jedna žena među njima, videvši da je izlečena, hvalila je Boga na sav glas, potom se bacila Isusu pred noge i zahvalila mu. Isus je upita: "Zar nije vas desetoro izlečeno? Gde je preostalih devet? Zar si samo ti, ženo, ostala da se zahvališ Bogu?" Tada je Isus podiže i reče: "Idi u miru. Snaga tvoje vere te je iscelila."

Slepi prosjak

Bartimej, slepi prosjak, sedeo je na onoj strani puta kojom su prolazili Isus i njegovi učenici, napuštajući Jerihon. Pratila ih je velika grupa ljudi. Kada je Bartimej upitao šta pravi toliku buku i uzbuđenje, sestra mu je objasnila da prolazi Isus iz Nazareta sa svojim učenicima. Tada je on povikao iz sveg glasa: "Isuse, smiluj mi se." Ljudi koji su stajali kraj njega su ga ućutkivali. On je nastavio da viče: "Isuse, smiluj mi se." Isus je zastao i rekao: "Dovedite ga ovde." Sestra mu je pomogla da stane na noge i rekla: "Požuri, on te zove. Veruj mu svim srcem." Prosjak je odbacio svoju haljinu i stao pred Isusa, koji ga je upitao: "Šta želiš da učinim za tebe?" On je odgovorio: "Želim da progledam." A Isus mu reče: "Videćeš više nego što oči mogu da sagledaju. Snaga tvoje vere će te izlečiti." Iznenada, ugledao je svetlost i pošao za Isusom, hvaleći Boga.

Čovek rođen slep

Dok je išao u svoju redovnu subotnju šetnju Isus je sreo čoveka koji je od rođenja bio slep. Učenici su ga upitali: "Ko je zgrešio, on ili njegovi roditelji?" Isus im je odgovorio: "Ni on, ni njegovi roditelji." Tad uze zemlju, izmeša je s pljuvačkom i napravi blato kojim premaza čovekove oči, govoreći: "Idi i operi se u bazenu Siloama." Čovek je otišao, sprao blato i progledao. Njegove komšije i ostali koji su ga poznavali ispitivali su ga: "Zar ti nisi onaj čovek koji sedi i prosi? Kako to da sad vidiš?" On im je odgovorio: "Čovek koga zovu Isus namazao je blatom moje oči i rekao mi da ih operem u Siloamu. Oprao sam ih i sada vidim." Odveli su ga farisejima koji su ga, takođe, ispitivali kako je progledao i on im je ponovio priču. Misleći na Isusa, jedan čovek je rekao: "Taj čovek je grešnik i ne dolazi od Boga jer ne poštuje sabat." Drugi se, pak, nisu složili, pitajući: "Kako grešnik može da napravi takve znake?" Pa su rekli čoveku koji je bio slep: "Šta ti kažeš o njemu? Tvoje oči su se otvorile." On im je odgovorio: "On je prorok." Neki su još uvek sumnjali, pretpostavljajući da on možda nikad nije ni bio slep, pa su poslali po njegove roditelje i ispitali ih. "Da li je ovo vaš sin? Da li se stvarno rodio slep? Ako je tako, kako to da sad vidi?" Njegova majka je odgovorila: "To jeste naš sin i rođen

je slep. Ne znamo kako to da sad vidi." A otac je dodao: "Niti znamo ko mu je otvorio oči. On je odrastao, pitajte njega. Sposoban je da govori u svoje ime." I tako su po drugi put pitali čoveka, govoreći: "Slavi Boga i priznaj da je onaj koji je ovo uradio grešnik." Čovek im je odgovorio: "Ja ne znam da li je on grešnik ili ne. Samo znam da sam bio slep, a da sad vidim." Ljudi su nastavili: "Šta ti je učinio? Kako ti je otvorio oči?" Izmoren, on im reče: "Sve sam vam već ispričao. Zašto me pitate ponovo?" Tada je nastala žestoka diskusija i zaključili su da treba da ga oteraju. Kada je Isus čuo da su ga oterali, potražio ga je i rekao mu: "Da li veruješ u Božijeg Miropomazanika?" Čovek uzvрати: "Ko je on, gospodaru? Kaži mi da bih mogao da verujem u njega." Isus mu reče: "Gledaš u njega." I čovek odgovori Isusu: "Verujem."

Čovek koji nije mogao da hoda

Žena čiji muž nije mogao da hoda čula je da Isus propoveda u blizini, u dvorištu kuće jednog prijatelja. Pozvala je sinove i rekla im da odnesu oca Isusu. Podigli su krevet i pošli za majkom. Nameravali su da postave krevet ispred njega, ali je on bio usred velike gomile ljudi i nikako nisu mogli da mu se približe. Znajući da kuća ima pokrivenu verandu kojoj se može prići spolja, žena je rekla sinovima da se popnu na krov i odatle spuste krevet pravo ispred Isusa. Uviđajući njihovu odlučnost i dirnut njihovom verom, Isus se okrenuo čoveku koji nije mogao da hoda i rekao: "Prijatelju moj, gresi su ti oprosteni." Među okupljenim ljudima bili su i neki fariseji i pravnici. Kada su čuli te reči pobesneli su. "Ti bogohuliš! Ko si ti da opraštaš grehe? To sme samo Bog." Isus im je odgovorio: "Šta je lakše: reći 'Gresi su ti oprosteni?' Ili 'Ustani i hodaj?'" Tada se Isus okrenu čoveku koji je ležao ispred njega i reče mu: "Ustani, uzmi svoj krevet i idi kući." I čovek je ustao, smotao asuru i odšetao kući, dok je cela njegova porodica hvalila Boga. Svi koji su to videli bili su ispunjeni strahopoštovanjem zbog neobičnog događaja kome su prisustvovali.

Dečak s napadima

Bračni par, čiji je sin imao teške epileptične napade, doveo ga je Isusu da ga isceli, ali Isus je bio na planini. Molili su njegove učenike da pomognu, ali oni nisu umeli, ni mogli. Na povratku s planine Isusa je sreća gomila ljudi, a dečakova majka mu je prišla plačući: "Učitelju, preklinjem te, izleči mi sina, on mi je jedinac. On vrišti, grči se i ima penu na ustima od kako se rodio." Otac je dodao: "Pada u vatru i vodu. Grčevi će ga uništiti. Molimo te, smiluj se našem detetu. Ako možeš, pomози nam." Isus reče ocu: "Kažeš mi – ako mogu. Sve je moguće za one koji veruju." Pokazujući na majku čovek je rekao: "Gospodine, ona veruje. Oprosti mojoj neverici." Dečak je odjednom dobio napad, a Isus ga je držao za ruku dok napad nije prošao, a potom ga dao majci. Dečak i njegovi roditelji su bili preobraćeni Isusovim isceljujućim prisustvom i slavili velikog Boga.

Žena iz Kanaana i njena kćerka

Isus je prolazio kroz teritoriju Tira s nekim muškim učenicima. Neka meštanka ga je prepoznala. Prišla mu je i zamolila ga: "Smiluj mi se i pomози mi. Moju kćerku muči zao duh." Iznervirani, učenici su rekli: "Oteraj je. Ona nije Jevrejka. Reci joj da nam ne dosađuje." Nastavili su da gundaju među sobom. Isus je rekao ženi: "Oni kažu da nije pošteno uzeti hranu deci i dati je psima." Ona je odgovorila: "Kaži im da kućni psi jedu mrvice koje padnu s gospodarevog stola." Tada joj Isus kaza: "Ženo, tvoja vera je jaka. Želja tvog srca će se ostvariti." I ženina kći je bila izlečena.

Bolesni i pateći

Isus je prešao Galilejsko jezero čamcem i pristao u Genizaret. Čim su ga ljudi prepoznali počeli su da donose svoje bolesne gdegod da se on zatekao. Bolesni su tražili priliku da dotaknu njegove haljine i čim bi to učinili bili su izlečeni.

Druga čuda

Hranjenje mnoštva

Isus se sa učenicima osamio da se malo odmori jer je njihova služba bila intenzivna. Pa ipak, cele porodice su ga sledile, a on je saosećao s njima jer su izgledali kao ovce bez pastira. Počeo je da propoveda, a ljudi su nastavili da dolaze sve dok ih nije bilo veliko mnoštvo. Postajalo je kasno i Isus je upitao učenike: "Čime ćemo ih nahraniti?" Filip mu je odgovorio: "Šestomesečna plata ne bi bila dovoljna da se kupi toliko hleba da bi svaki od njih pojeo zalogaj." Drugi su govorili: "Reci im da idu. Neka odu u okolna sela da zatraže hranu i prenoćište jer je ovo usamljeno mesto." No Isus im reče: "Neka jedu ovde. Koliko hrane imamo?" Jovana je odgovorila: "Ovaj dečak ima pet vekni hleba i dve ribe." Andrej je u neverici kazao: "Šta je to prema ovolikom mnoštvu?" Isus je rekao: "Donesite mi to." Naložio je učenicima da pozovu ljude i kažu im da posedaju u malim grupama i spreme se da podele obrok. Blagoslovio je pet vekni i dve ribe i podelio ih, i ljudi su počeli da jedu. Svi su jeli i bili siti. Kada su završili skupili su ostatke hrane i napunili dvanaest korpi preostalom hranom.

Smirivanje oluje

Isus je bio u čamcu sa učenicima prelazeći jezero, kada je bez najave dunuo jak vetar, praveći takve talase da je čamac bio u opasnosti da se prevrne. Isus je spavao. Preplašeni, učenici su ga probudili, vičući: "Gospodaru, propadosmo!" Isus im reče: "Zašto se plašite? Zar nemate nimalo vere?" Tada je ustao i obratio se vetru i vodi i oni su se odjednom smirili. Zadivljeni učenici glasno su se pitali: "Kakav je to čovek kada mu se i vetar i voda pokoravaju?"

Hodanje po vodi

Kako je veče padalo, učenici su ušli u čamac da pređu jezero, a Isus je zaostao. Želeo je da bude sam i sam se moli na planini. Kada se sasvim smračilo učenici su još uvek bili daleko od kopna jer je vetar duvao u njih. I tada su videli

kako im se iz mraka približava Isus hodajući po vodi. Prepali su se govoreći: "To je duh." Isus je pokušao da ih ohrabri govoreći im: "To sam ja. Ne plašite se." Ušao je u čamac, a jak vetar se stišao. Učenici su bili potpuno zatečeni.

Udovičin sin

Dok se Isus približavao gradu Nainu, praćen učenicima i mnogim drugim ljudima, video je pratnju kako prolazi kroz gradsku kapiju. Bili su sa udovicom i išli da sahrane njenog sina. Kada ju je Isus video, osetio je veliko saučešće i rekao joj: "Ne plači." Dotakao je mrtvačka nosila, a nosači su stajali mirno. Tada kaza: "Mladiću, ustani!" Umrli dečak je seo i progovorio, a Isus ga je dao majci. Sve koji su bili prisutni ispunio je strah. Veličali su Boga govoreći: "Veliki prorok je među nama" i "Bog je s nama." I glas se proneo Judejom i njenom okolinom.

Kćerkica

Žena službenika sinagoge Jaira imala je dvanaestogodišnju kćerku koja je umirala. Poslala je muža da zamoli Isusa da dođe i spase njihovo dete. Jair se bacio Isusu pred noge i molio ga da pođe s njim. "Dođi i položi ruke na nju da bi se oporavila i živela." Isus je pošao s njim, i dok su išli ka kući sreli su glasnika koji je Jairu donosio tragičnu poruku od žene: "Naša devojčica je umrla. Ne muči više učitelja." Isus je rekao: "Ne očajavaj. Tvoje dete će živeti. Nastavi da veruješ." Kada je stigao do kuće i čuo plakanje i naricanje, kazao je: "Ne plačite, ona samo spava", mada je znao da je umrla. Majka ga je odvela u kćerkinu sobu. Uzeo je dete za ruku i rekao: "Devojčice, ustani." I ona je ustala, potrčala k majci i zatražila nešto za jelo, a svi su bili zapanjeni ovim što se desilo.

Žene u Isusovom životu

(...)

[1] Pedesetnica ili Duhovi ili Pentakost. Prim. prev.

[2] Reč liturgija potiče iz grčkog i znači raditi, u crkvi se upotrebljava za bogoslužjenje. Prim. prev.

[3] Koinonia, grč. – kinonia – društvo, zajednica

[4] Jevrejski prorok iz IX veka pre Hrista, potomak proroka Ilije. Prim. prev.

[5] Sabat – subota, jevrejski dan odmora i posvećenosti Bogu. Prim. Prev.